

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

THE WORLD BANK

IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

RAPORTUL INTERIMAR PRIVIND IMPLEMENTAREA PROGRAMULUI DE RAMBURSARE A TVA MAI 1 – NOIEMBRIE 30, 2020

**Elaborat de către Ministerul Finanțelor
în cadrul Proiectului de Modernizare a Administrației Fiscale (TAMP)**

În contextul situației epidemiologice existente la nivel național și în vederea atenuării efectelor negative asupra evoluției economiei, începând cu luna martie a anului 2020, Guvernul Republicii Moldova a adoptat o serie de măsuri de natură bugetar-fiscală orientate spre susținerea mediului de afaceri.

În acest sens, prin dispozițiile Comisiei Situații Excepționale (CSE), Legea privind instituirea unor măsuri de susținere a activității de întreprinzător și modificarea unor acte normative nr. 60/2020 (în continuare – Legea nr. 60/2020) și Legea cu privire la instituirea unor măsuri pe perioada stării de urgență în sănătate publică și modificarea unor acte normative nr. 69/2020 (în continuare – Legea nr. 69/2020) au fost instituite următoarele programe:

Programe de susținere directă a activității antreprenoriale

	Mecanismul de subvenționare a plăților pentru șomaj tehnic și staționare*	Programul de subvenționare a dobânzilor	Programul de rambursare a TVA
Subiecții/Beneficiarii	Întreprinderile și organizațiile necomerciale care au stabilit șomaj tehnic și/sau staționare	Întreprinderile care au contractat împrumuturi între 1 mai - 31 decembrie 2020	Întreprinderile înregistrate în calitate de contribuabili de TVA
Mărimea subvenției	100 % din suma impozitelor salariale achitate aferente plăților pentru șomajul tehnic și/sau staționarea în cazul sistării activității în conformitate cu deciziile CNESP și/sau cu dispozițiile CSE 60 % din suma impozitelor salariale achitate aferente plăților pentru șomajul tehnic și staționarea, în alte cazuri	Mărimea dobânzii lunare achitate	Suma rambursării constituie mărimea minimă dintre: (1)suma TVA destinată perioadei ulterioare în ultima perioadă fiscală (2)suma impozitelor salariale aferente lunii de gestiune
Limitele subvenție	Suma subvenției per salariat nu va depăși 100 %/60 % din suma calculată a impozitelor salariale aferente plăților salariale ale lunii februarie 2020 per zi lucrătoare	1. Rata maximă a dobânzii anuale subvenționate: 2. 8,76 % în monedă națională și 4,40 % în valută străină 3. Suma maximă a creditului subvenționat = suma fondului de salarizare pentru lunile septembrie 2019 – februarie 2020	Suma cumulată a rambursării pentru perioada de plată (1 mai 2020 – 31 decembrie 2020) nu va depăși valoarea TVA pentru perioada următoare, reflectată în decontul de TVA pentru decembrie 2019
Perioada de acoperire	17 martie – 15 mai 2020** și prelungit de	1 mai - 31 decembrie 2020	1 mai - 31 decembrie 2020

	două ori până la 30 septembrie 2020		
Termenul de achitare	5 zile	5 zile	25 de zile

*Susținută de programa TAMP Moldova restructurată în 2020

**TAMP acoperite numai cele cereri aferente perioadei 17 Martie-15 Mai (prima perioadă stării de urgență (a se vedea nota de subsol 1 din [Raportul de restructurare al Băncii Mondiale nr.: RES41570](#), din 14 septembrie 2020).

Pentru a realiza obiectivul Guvernului de a atenua efecte negative asupra activității economice, sprijinirea mediului de afaceri, stimularea lichidităților și susținerea nivelului de ocupare a forței de muncă, Ministerul Finanțelor, în calitate de împrumutat și beneficiar al Proiectului de Modernizare a Administrării Fiscale (TAMP)¹, a solicitat Băncii Mondiale realocare fondului TAMP pentru implementarea a două dintre programele de susținere - mecanismul de subvenționare a plăților pentru șomaj tehnic și staționare și programul de rambursare a TVA.

Programul de rambursare a TVA a avut drept scop acordarea agenților economici, care nu erau eligibile pentru rambursarea TVA conform prevederilor Codului Fiscal, dreptul de a primi subvenții în baza mecanismului de rambursare a TVA (subvenții TVA), cu condiția ca agenții economici să funcționeze după ridicarea primii stării de urgență (15 mai 2020) până în decembrie 2020.

Raportul respectiv rezumă rezultate intermediare ale implementării programului de rambursare a TVA în perioada 1 mai – 30 noiembrie 2020.

Scopul Programului de Rambursare a TVA

Scopul programului (mecanismului) de rambursare a TVA a fost creșterea lichidității întreprinderilor care sunt înregistrate în calitate de contribuabili ai TVA prin acordarea dreptului de rambursare a sumei TVA înregistrată spre deducere în perioada ulterioară.

Programul face parte din prevederile adoptate prin Legea nr.60 din 23 aprilie 2020 privind instituirea unor măsuri de susținere a activității de întreprinzător și modificarea unor acte normative.

Cum a fost implementat mecanismul (Programul) de Rambursare a TVA

Subvențiile în cadrul programului de rambursare a TVA au fost acordate conform Regulamentului privind rambursarea TVA întreprinderilor care sunt înregistrate în calitate de contribuabili ai TVA și înregistrează sume TVA spre deducere în perioada ulterioară, aprobat prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.76 din 16 iunie 2020. (în continuare - Regulament). (https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126103&lang=ro#).

Regulamentul conține prevederi privind modul de rambursare a TVA, acțiuni pe care companii beneficiare și Serviciul Fiscal de Stat trebuie să le întreprinde, precum și procedurile de determinare a cuantumului de rambursare a TVA.

Companii beneficiare sunt companii care au acumulat TVA în cont, determinat prin achiziționarea produselor mari cu aplicarea cotei TVA de 20%, și comercializarea acestora la cote mici de TVA, precum producătorii agricoli. Până acum, aceste companii nu aveau dreptul de rambursare a TVA-ului respectiv.

Valoarea TVA-ului preconizat pentru perioada următoare este determinată ca diferența dintre valoarea totală a TVA-ului colectat (a TVA-ului la vânzări, inclusiv a ajustărilor și avansurilor) și deducerea TVA-ului (a TVA-ului la achiziții, inclusiv a importurilor și a ajustărilor, a TVA-ului în perioada anterioară și TVA rambursat).

¹ TAMP este proiectul susținut de Banca Mondială, finanțat prin Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională de Dezvoltare (Credit IDA #5829) și Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (împrumut BIRD # 8625) ambele din 28 iunie 2016, cu modificările ulterioare.

Solicitarea de rambursare a TVA și-a făcut prin cererea depusă de un solicitant folosind modelul prevăzut în Regulament.

Companii beneficiare care au primit subvenții au fost analizate prin prisma următorilor indicatori:

- a prezentat Dărilor de seamă privind reținerea impozitului pe venit, a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii calculate (IPC18/IPC21²) pentru perioadele analizate;
- a declarat în formele (IPC18/IPC21³) indicatori aferenți fondului de retribuire a muncii calculat pentru personalul angajat, pentru perioadele analizate;
- a achitat obligații fiscale aferente bugetului integral sau parțial, în perioadele analizate;
- a respectat modul de raportare fiscală prevăzută de legislație.

Valoarea cheltuielilor eligibile a fost determinată ținând cont de valoarea impozitelor pe salarii plătite de companiile care au înregistrat sumele TVA pentru perioada ulterioară.

Rambursarea pentru cererile aprobate s-a făcut în termen de 25 de zile lucrătoare de la data depunerii cererii. Raportul respectiv acoperă implementarea programului de rambursare a TVA în perioada 1 mai – 30 noiembrie 2020.

Rezultatele implementării programului de rambursare a TVA

În perioada mai-noiembrie 2020 în cadrul programului de rambursare a TVA, 676 de agenți economici au depus 1497 cereri de solicitare de subvenții în valoare totală de 263.837.388,39 lei.

Din totalul cererilor depuse la Serviciul Fiscal de Stat, au fost aprobate pentru plata subvențiilor 764 cereri aferente unui număr de 526 de beneficiari în valoare totală de 140.440.478,04 lei (tabelul nr.1).

Tabelul 1.

Rezultatele implementării programului de rambursare a TVA (1 Mai –30 Noiembrie, În 2020)

Total cereri depuse			Total al cererilor retrase			Total de notificări expediate contribuabililor privind neexaminarea cererii			Total subvențiilor confirmate		
Nr de cereri	Nr de contribuabili	Suma subvențiilor solicitate spre compensare, lei	Nr. de cereri	Nr de contribuabili	Suma subvențiilor solicitate pentru cererile retrase, lei	Nr. de notificări	Nr de contribuabili	Suma subvențiilor solicitate pentru notificările expediate, lei	Nr. de cereri	Nr de contribuabili	Total Suma subvențiilor confirmate conform deciziilor, lei
1497	676	263.837.388,39	523	343	78.129.875,53	26	20	3.370.002,15	764	526	140.440.478,04

Urmare controlului tematic efectuat de către Serviciul Fiscal de Stat, SFS a expediat contribuabililor 26 de notificări privind neexaminarea cererilor⁴ din cauza greșelilor relevate în informațiile transmise sau aspecte de neeligibilitate.

Principalele motive ale respingerii cererilor au fost:

² Declarație privind reținerea la sursă a impozitului pe venit, a primelor de asigurări obligatorii de sănătate și a contribuțiilor obligatorii de asigurări sociale de stat calculate

³ IPC18/IPC21 este un raport privind reținerea impozitului pe venit, contribuțiile de asigurări medicale obligatorii și contribuțiile de asigurări sociale obligatorii de stat evaluate, aprobat prin Ordinul nr.126 din 4 octombrie 2017 și Ordinul nr.94 din 30 iulie 2020.

⁴ Punctul 9 din Regulamentul privind rambursările de TVA a întreprinderilor care sunt înregistrate ca contribuabili de TVA și înregistrează sume de TVA pentru deducere în perioada ulterioară, aprobat prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.76 din 16 iunie 2020.

- nu a fost depus raportul IPC18/IPC21;
- IPC18/IPC21 a conținut informații și date neadevărate stabilite în urma controlului fiscal tematic;
- obligațiile aferente plăților salariale nu au fost achitate și/sau au fost achitate în conturile necorespunzătoare;
- cererea nu a fost completată corespunzător etc.

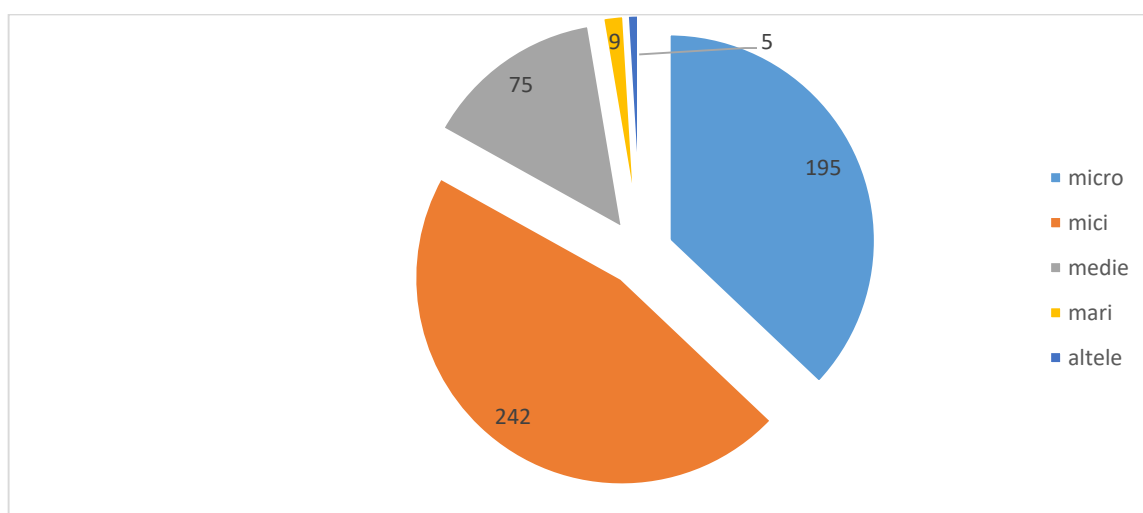
De asemenea, pe parcursul implementării programului de rambursare a TVA de la 1 mai – până la 30 noiembrie 2020, 523 de cereri depuse de 343 de solicitanți în valoare totală de 78.129.874,53 lei au fost retrase de către solicitanți și 184 de cereri de 41,9 mil. lei nu au fost executate de Serviciul Fiscal de Stat până la 30 noiembrie 2020.

Suma totală a subvențiilor (rambursare TVA) aprobată către plată a fost în mărime de 123.396.910,35 lei mai puțin decât cea solicitată inițial.

În total, 77,8% dintre solicitanți au primit subvenții și 51% din totalul cererilor primite au fost plătite în conformitate cu cerințele de eligibilitate definite prin Ordinul nr.76 din 16 iunie 2020 al Ministerului Finanțelor.

Microîntreprinderile și întreprinderile mici reprezintă cel mai mare grup de beneficiari ca număr de firme din programul de rambursare a TVA. În același timp, întreprinderile mijlocii și mari au primit cea mai mare parte din rambursarea TVA plătită.

Figura nr.1 –Beneficiari ai rambursării TVA pe dimensiunea întreprinderii* (în ceea ce privește nr. de solicitanți), 1 Mai - 30 noiembrie, în 2020

* Clasificarea întreprinderilor după mărime se face pe baza art.5 din Legea întreprinderilor mici și mijlocii nr. 179 din 21.07.2016:

microîntreprindere – întreprindere cu un total de 9 angajați;

întreprindere mică – întreprindere care are de la 10 la 49 de angajați;

întreprindere mijlocie – întreprindere care are de la 50 la 249 de angajați;

întreprindere mare - întreprindere cu peste 250 de angajați.

Informațiile mai detaliate sunt prezentate mai jos în Tabelul nr.2

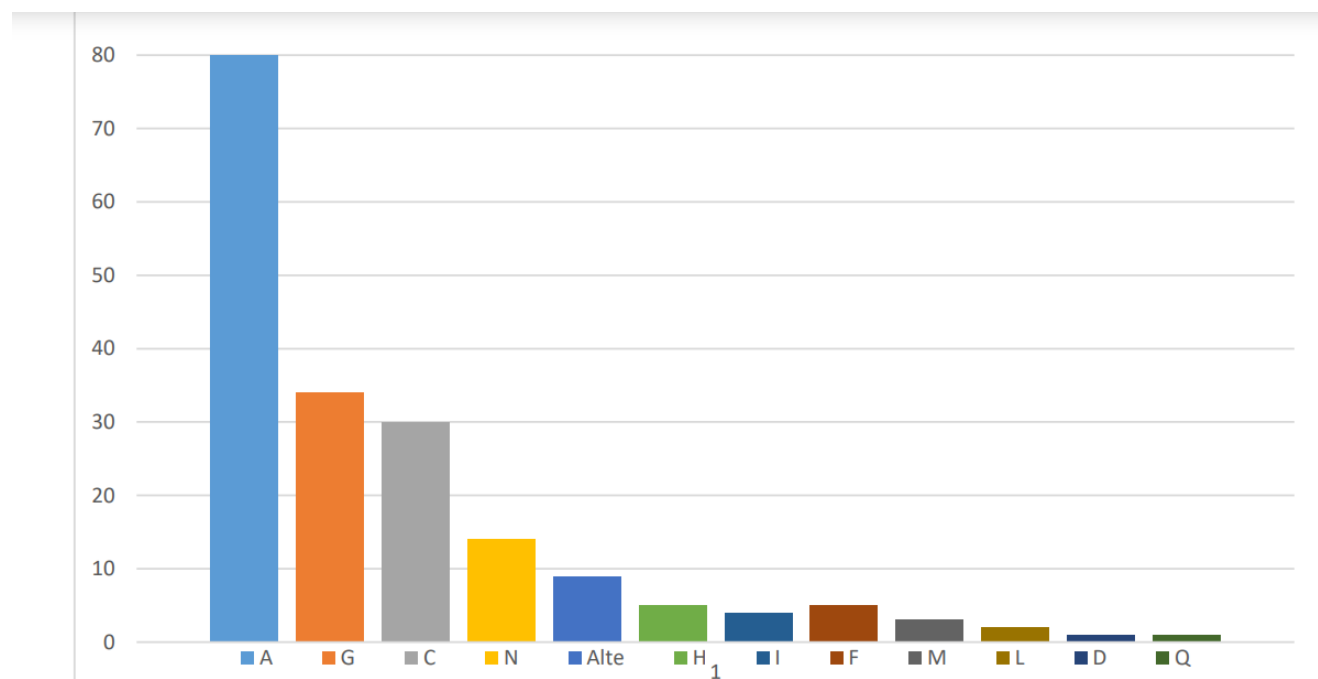
Beneficiari ai rambursării TVA pe dimensiunea întreprinderii * (în ceea ce privește nr. de solicitanți), 1 Mai - 30 noiembrie 2020

<i>Dimensiunea întreprinderilor beneficiare</i>	<i>Nr. de firmele beneficiare</i>	<i>Mediu Nr. de salariați</i>	<i>Total suma aprobată de rambursare (lei)</i>
micro	195	1 013	8.526.762,24
mică	242	5 100	36.798.852,37
mediu	75	6 994	49.367.479,08
mari	9	3 257	45.470.979,45
altele ⁵	5	0	276.404,90
Total	526	16 364	140.440.478,04

Respectiv, din numărul total de întreprinderi 526 (100%) care au solicitat și au fost confirmate drept beneficiari pentru rambursarea TVA, 84 de întreprinderi (15,97%) sunt întreprinderi mijlocii și mari și 437 de întreprinderi (83,08%) sunt întreprinderi micro și mici. Alte 5 întreprinderi (0,95%) au fost prezentate de gospodăriile (fermieri) care nu au avut angajați, dar au primit subvenția pe baza impozitului funciar declarat.

Impactul economic al crizei cauzate de Covid-19 a variat în funcție de sectoarele economice. Au fost confirmate cereri pentru programul de rambursare a TVA pentru 526 de întreprinderi din 12 sectoare economice.

Figura nr.2 – Beneficiari ai rambursării TVA pe activitate economică (în %), 1 Mai - 30 noiembrie 2020

⁵ Alte întreprinderi sunt gospodăriile (fermieri) afectate de dezastru naturale care au solicitat și au primit subvenții pe baza Declarației de finalizare și prezentare a Calculului impozitului pe bunuri imobiliare (BIJ 17) la SFS în condițiile prevăzute la pct. 4 din Regulamentul privind rambursarea TVA pentru întreprinderi, care sunt înregistrați ca contribuabili de TVA și înregistrează sume de TVA pentru deducere în perioada ulterioară, aprobat prin Ordinul nr.76 din 16 iunie 2020 al MF (modificat prin Ordinul nr.118 din 22 septembrie 2020 al MF.)

A - agricultură, silvicultură și pescuit; C - industria prelucrătoare; D - producerea și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; E - distribuția apei; salubritate, managementul deșeurilor, activități de decontaminare; F - construcții; G - comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținere și reparare de autovehicule și motociclete; H - transport și depozitare; I - activități de cazare și alimentație publică; J - informații și comunicații; K - activități financiare și de asigurare; L - tranzacții imobiliare; M - activități profesionale, științifice și tehnice; N - activități de servicii administrative și activități de servicii suport; P - educație; Q - sănătate și asistență socială; R - activități de artă, recreere și agrement; S - Alte activități de servicii, Altele.

Astfel, conform datelor prezentate mai sus, cea mai mare pondere a beneficiarilor (79,5% sau 418 întreprinderi) au activat în domeniul agriculturii, silviculturii și pescuitului. Suma de 79.972.659,73 lei (sau 54,81% din rambursarea totală plătită) a fost acordată întreprinderilor din sectorul respectiv.

Pe locul doi s-a clasat comerțul cu ridicata și cu amănuntul cu 34 de beneficiari (6,5%), iar al treilea a fost pentru industria prelucrătoare (30 beneficiari; 5,7%), unde s-au acordat subvenții în sumă de 15.384.537,58 lei (10,95% din suma totală plătită) și respectiv 11.826.5556,40 lei (8,42%). Cel mai mic număr de beneficiari au fost din tranzacții imobiliare, precum și din producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat și sănătate și asistență socială. În timp ce ponderea beneficiarilor în transport și depozitare a fost mai mică de 1%, aceștia au primit a doua pondere ca mărime din subvențiile de rambursare a TVA (12,95% sau 18,18 mil. lei).

Informații detaliate despre întreprinderile de sprijin financiar obținute ca urmare a participării lor la programul de rambursare a TVA sunt prezentate în Tabelul 3.

Tabelul nr.3

**Beneficiarii și rambursarea TVA achitată pe fiecare sector
(conform Clasificării Activităților din Economia Moldovei)**

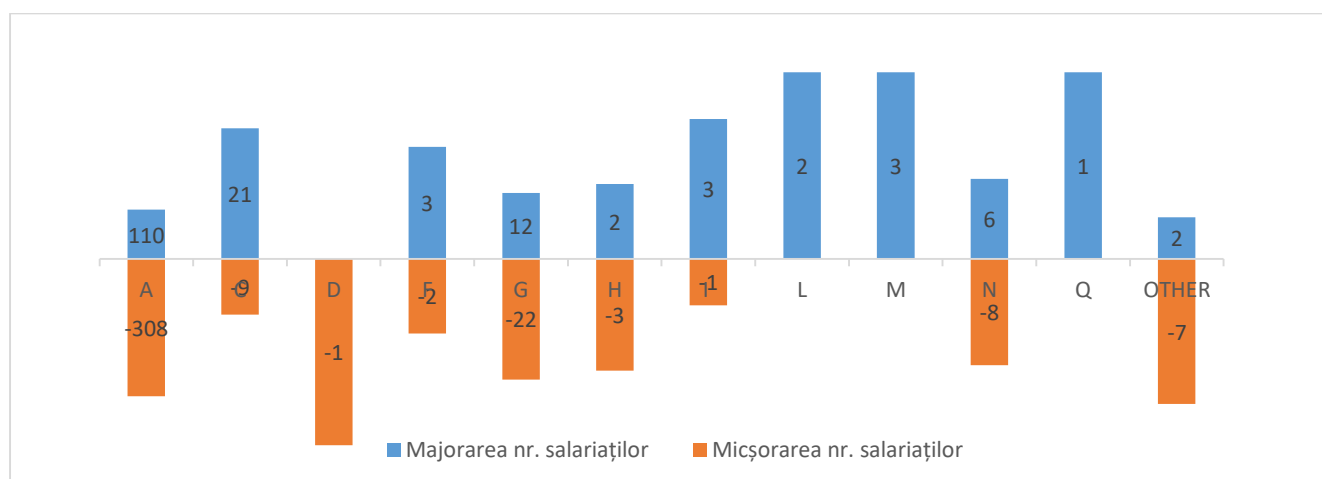
SECȚIUNEA	Nr. întreprinderi beneficiare	Suma totală plătită (lei)	Procentul din valoarea totală a subvenției plătite	Nr. de angajați în aprilie 2020	Nr. de salariați, în noiembrie, în 2020	Abaterea procentuală a numărului de angajați	Procent de abatere de numărul de angajați	Nr. de întreprinderi active în decembrie 2020*
C - industria prelucrătoare	30	11.826.556,40	8.42%	1,784	1,989	+205	+11.5%	30
H - transport și depozitare	5	18.184.342,29	12.95%	633	652	+19	+3%	5
G - comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și motocicletelor	34	15.384.537,58	10.95%	1,038	1,068	+30	+2.9%	34
D - producerea și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	1	11.896.784,00	8.47%	269	268	-1	-0,37%	1

I - activități de cazare și alimentație publică	4	131.597,78	0.09%	73	127	+54	+73.9%	4
N - activități de servicii administrative și activități de servicii suport;	14	2.640.967,13	1.88%	540	529	-11	-2.03%	14
Q - sănătate și asistență socială	1	237.875,43	0.17%	33	53	+20	+60,6%	1
Alte	9	432.904,47	0.31%	55	71	+16	+29,1%	5
M - profesionale, științifice și tehnice	3	299.839,54	0.21%	28	47	+19	+67,8%	3
L - tranzacții imobiliare	2	32.183,37	0.02%	5	7	+2	+40%	2
F - construcție	5	2.400.230,32	1.71%	278	286	+8	+2.88%	5
A - agricultură, silvicultură și pescuit	418	76.972.659,73	54.81%	111,32	100,56	-1076	-9,67%	413
Total	526	140.440.478,04	100%	15868	15153	-715	-4.5%	517

* nr. de firme care au continuat activitatea încă în noiembrie 2020 vs aprilie 2020

Pentru a identifica impactul restricțiilor impuse de COVID-19 asupra continuității activității în diferite sectoare economice, a fost efectuată o analiză comparativă a numărului de angajați (mai-noiembrie 2020) din acele sectoare.

Figura nr.3 - Numărul de întreprinderi cu numărul de angajați modificat pe sector în perioada 1 Mai – 30 noiembrie, în 2020

În urma analizei comparative, pe parcursul implementării programului de rambursare a TVA din mai până în noiembrie 2020, s-a constatat:

- 165 întreprinderi din toate sectoarele economice afectate au crescut numărul de angajați, cu 998 de angajați.

- 361 agenții economici și-au redus numărul cu 1713 angajați.

În pofida faptului că 31,4% dintre agenții economici au crescut numărul de locuri de muncă, iar 68,6% au înregistrat un număr mai mic de salariați în noiembrie 2020 față de aprilie 2020, scăderea generală a fost nesemnificativă, iar ocuparea forței de muncă în rândul beneficiarilor programului de rambursare a TVA s-a menținut la nivelul de 95%. Această scădere ușoară se datorează factorului sezonier din sectorul agricol.

Tendința legată de creșterea numărului de salariați s-a constatat pentru agenții economici din sectorul L- tranzacții imobiliare, M - activități profesionale, științifice și tehnice, Q - sănătate și asistență socială dar pentru o sumă redusă.

O scădere mai mare a numărului de salariați s-a constatat pentru agenții economici din sectorul A - agricultură, silvicultură și pescuit, G - comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținere și reparare de autovehicule și motociclete; C - industria prelucrătoare.

Figura nr.4 - Numărul de angajați în întreprinderile beneficiare pe luni (aprilie-noiembrie 2020)

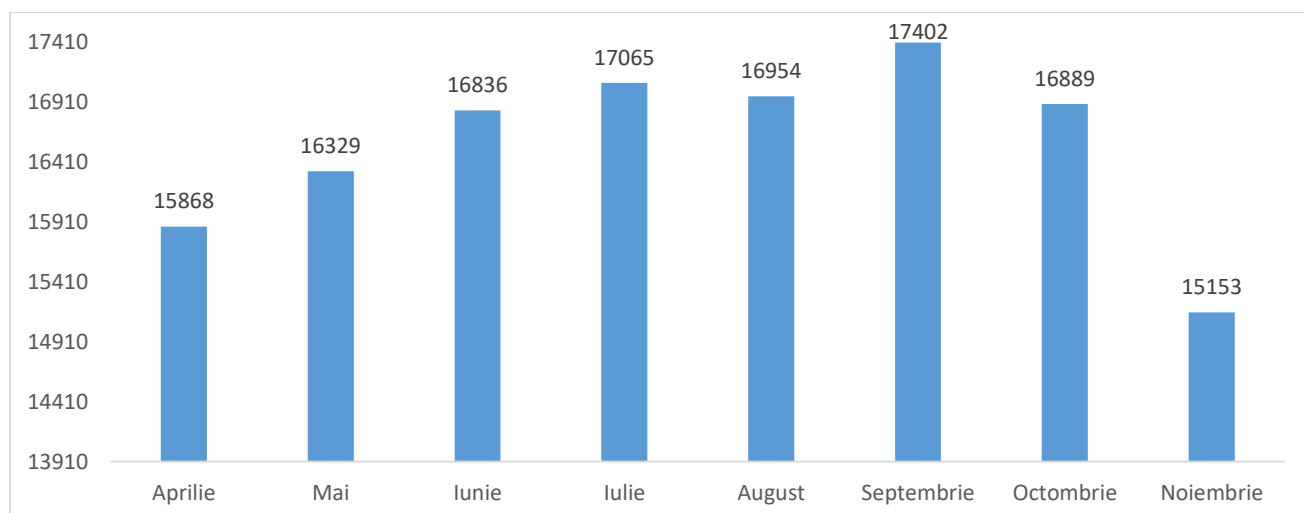

Figura 4 arată o creștere constantă a ocupării forței de muncă în rândul beneficiarilor până în septembrie 2020, urmată de o scădere notabilă a 2.249 de angajați în următoarele două luni, în special din octombrie-noiembrie 2020. O astfel de scădere a ocupării forței de muncă se explică prin factorul sezonier din sectorul agricol.

Mecanismul de soluționare a reclamațiilor

Punctul 21 din capitolul V „Dispoziții finale” din Regulamentul privind rambursarea TVA pentru întreprinderile care sunt înregistrate ca contribuabili de TVA și înregistrează sume de TVA pentru deducerea în perioada ulterioară, aprobat prin Ordinul nr.76 din 16 iunie 2020 al Ministerului Finanțelor prevede un mecanism de reclamație care trebuie aplicat în cazul oricărui neînțelegeri: „Decizia emisă de Serviciul Fiscal de Stat privind rambursarea TVA poate fi contestată în termen de 30 de zile de la data comunicării de către Serviciul Fiscal de Stat, în conformitate cu Titlul V din Codul Fiscal.”

Titlul V al Codului Fiscal include prevederi privind contestațiile care pot fi depuse la Serviciul Fiscal de Stat. De asemenea, Capitolul 17 din Titlul V din Codul Fiscal oferă informații detaliate legate de mecanismul de reclamație.

Astfel, potrivit prevederilor art. 268 din Codul fiscal, contestația împotriva deciziei Serviciului Fiscal de Stat sau a acțiunii funcționarului fiscal se depune în termen de 30 de zile de la data primirii deciziei sau întreprinderii acțiunii atacate. În cazul omiterii acestui termen din motive justificate, acesta poate fi restabilit, la cererea persoanei vizate în decizia sau împotriva căreia s-a întreprins acțiunea, de către Serviciul Fiscal de Stat.

Potrivit prevederilor art.270 alin.(2) din Codul fiscal, contribuabilul este invitat să examineze contestația, în conformitate cu art.226 alin.(1), (2) și alin.(3) lit.a) -e.), să dea explicații, având dreptul de a depune documente confirmative, iar potrivit alin. (3), după examinare, se emite o decizie asupra contestației, a cărei copie se predă sau se transmite, recomandat, contribuabilului în termen de 3 zile lucrătoare de la emiterea deciziei.

În caz de dezacord cu decizia emisă, conform art.274 din Codul fiscal, contribuabilul este îndreptățit să conteste în instanță decizia STS și acțiunile funcționarilor fiscali, în modul stabilit de legislație.

În perioada mai-noiembrie 2020, Serviciul Fiscal de Stat nu a primit și, respectiv, nu a examinat contestații legate de implementarea programului de rambursare a TVA.

Concluzie

În general, perioada de implementare a programului de rambursare a TVA a reușit să minimizeze șocul pe piața muncii cauzat de pandemia COVID-19. Implementarea programului de rambursare a TVA s-a bucurat de succes ca mecanism de sprijin în timpul crizei pandemice; s-a dovedit a fi un instrument viabil în reducerea datoriilor statului față de întreprinderile înregistrate ca contribuabili cu TVA care aveau TVA acumulat în cont. De asemenea, și-a depășit rezultatele țintă de cel puțin 75% dintre firmele beneficiare care au primit subvenții de la 1 mai până la 30 noiembrie 2020, continuă să funcționeze în decembrie 2020 și să mențină angajarea raportată la cel puțin 60% față de aprilie 2020. la sfârșitul lunii noiembrie 2020, 517 firme reprezentau 98,2% din beneficiari au continuat să funcționeze până în decembrie 2020 și și-au menținut angajarea la 95,5% în noiembrie 2020 față de aprilie 2020.